SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 132/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted] zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Lukáčom, Námestie sv. Egídia 11/6, Poprad, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 31 S 68/2021 zo 14. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne mu priznať náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že správnou žalobou podanou krajskému súdu 21. apríla 2021 sa sťažovateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia Slovenskej inšpekcie životného prostredia – ústredia (ďalej len „žalovaný“) č. 3397000521/1449-5297/Mar z 22. februára 2021, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie a potvrdené rozhodnutie Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorátu životného prostredia Žilina, odboru inšpekcie ochrany prírody a krajiny č. 3397100320/3929/311/2020-6612/2020 z 1. decembra 2020. Predmetným rozhodnutím bola sťažovateľovi uložená pokuta v sume 7 000 eur za iný správny delikt podľa § 90 ods. 1 písm. a) v spojení s § 90 ods. 4 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“) a rovnako mu bolo uložená

povinnosť vykonať konkrétne, v rozhodnutí bližšie špecifikované opatrenia na nápravu následkov protiprávneho konania v zmysle § 91 ods. 7 zákona o ochrane prírody a krajiny. Na zrealizovanie predmetných opatrení bola sťažovateľovi určená lehota jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia, a to v termíne od 1. januára do 31. marca alebo od 1. augusta do 31. decembra kalendárneho roku.

3. Návrhom z 27. mája 2021 sa sťažovateľ domáhal priznania odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“), ktorý odôvodnil tým, že rozhodnutím žalovaného, zákonnosť ktorého žiada v správnom súdnom konaní preskúmať, mu bola uložená povinnosť vykonať určité opatrenia, pričom ich vykonaním by jeho správna žaloba stratila zmysel.

4. Napadnutým uznesením krajský súd podľa § 188 SSP zamietol návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. V odôvodnení akcentoval, že rozhodnutie súdu o priznaní odkladného účinku správnej žalobe je potrebné považovať za výnimočné rozhodnutie. Osobitnou náležitosťou návrhu na priznanie odkladného účinku je tvrdenie, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy hrozí závažná ujma, resp. iný vážny nenapraviteľný následok a osvedčenie vzniku predpokladanej ujmy, resp. následku. Argumenty sťažovateľa, ktorými odôvodňoval svoj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, nebolo podľa názoru krajského súdu možné subsumovať pod žiaden z dôvodov predpokladaných v § 185 SSP, pričom sťažovateľ žiadnym spôsobom ani nepreukázal, do akej miery by realizácia rozhodnutia žalovaného negatívne ovplyvnila jeho situáciu.

II.
Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou atakuje napadnuté uznesenie krajského súdu a namieta jeho nedostatočné odôvodnenie. Krajskému súdu vytýka, že bez podporných argumentov a logického vysvetlenia konštatoval nemožnosť subsumovania argumentov, ktorými sťažovateľ odôvodnil svoj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe pod niektorý z dôvodov predpokladaných § 185 SSP. Nesúhlasí s takýmto tvrdením správneho súdu a podľa jeho názoru ide o prejav svojvôle konajúceho súdu, ktorého závery tak nie sú preskúmateľné ani zrozumiteľné. V tejto súvislosti dôvodí, že vykonaním uložených opatrení vznikne stav, keď preskúmavanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného stratí akýkoľvek zmysel. Nepriznaním odkladného účinku správnej žalobe vo vzťahu k uloženým opatreniam (na rozdiel od uloženej pokuty, ktorú môže sťažovateľ žiadať späť) totiž dôjde k zásahu do prírody, ktorý nie je možné korigovať ďalším procesným postupom a vyžiada si len ďalšie kroky (úpravy) potrebné k navráteniu do pôvodného stavu. Na uvedené nebude mať vplyv ani prípadný záver správneho súdu, že vydané rozhodnutia orgánov verejnej správy sú nezákonné. Napadnuté uznesenie preto sťažovateľ považuje za *„ústavne nekonformné a neudržateľné“*.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu o zamietnutí

jeho návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktoré sťažovateľ označuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné, a preto ústavne neudržateľné.

7. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmavať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

8. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

9. Rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné a možno preto konštatovať, že jeho charakter je predbežný (III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

10. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameral na posúdenie, či krajský súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku.

11. Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 SSP predstavuje jeden z nových právnych inštitútov správneho súdneho konania, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu zo strany správneho súdu tak, aby jeho rozhodnutie mohlo byť nielen formálnym, ale i materiálnym prostriedkom ochrany práv a právom chránených záujmov úspešného žalobcu. Podstatou odkladného účinku je zabezpečenie takého stavu, pri ktorom by správnym súdom preskúmavané rozhodnutie alebo opatrenie orgánu verejnej správy nevyvolávali žiadne právne účinky vrátane takých, ktoré by ich zrealizovaním boli považované za skonzumované. Odkladný účinok správnej žaloby má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Oproti týmto opatreniam podstatou odkladného účinku

je „zmrazenie“ právnych následkov už existujúceho, resp. platného a právoplatného rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy. Možnosť priznania odkladného účinku správnej žalobe rozhodnutím správneho súdu je plne ovládaná dispozičnou zásadou. Podanie návrhu na priznanie odkladného účinku nie je viazané na žiadnu lehotu. Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnou žalobou, či už ako jej súčasť, alebo samostatne, a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu (pozri § 187 ods. 3 SSP). Návrh na priznanie odkladného účinku má v zásade povahu podania vo veci samej (§ 55 ods. 2 SSP). Okrem všeobecných náležitostí podania (§ 57 SSP) by mal návrh obsahovať aj dostatočnú identifikáciu dôvodu na priznanie odkladného účinku v zmysle písm. a) alebo b) § 185 SSP. Pri dôvode týkajúcom sa písm. a) § 185 SSP by pritom mal navrhovateľ (žalobca) dostatočne vymedziť aj konkrétny dôvod a skutkové okolnosti s ním spojené. Od tohto vymedzenia nakoniec závisí vo veľkej miere aj rozhodnutie správneho súdu a rozsah jeho odôvodnenia. Proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na priznanie odkladného účinku, či už kladne, alebo záporne, nie je prípustná kasačná sťažnosť [§ 439 ods. 2 písm. e) SSP], a to z dôvodu, aby sa pre rozhodovanie o nej zbytočne nepredlžovalo konanie vo veci samej. Žalobca však môže podať nový návrh na priznanie odkladného účinku, ak došlo k zmene pôvodného skutkového alebo právneho stavu (pozri aj *Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 924, 926 až 927 a 934).

12. Po dôkladnom oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia dospel ústavný súd k záveru o jeho ústavnej akceptovateľnosti. Z relevantnej časti odôvodnenia namietaného rozhodnutia (bod 7) vyplýva, že krajský súd nepriznal správnej žalobe sťažovateľa odkladný účinok na základe záveru, že si sťažovateľ nesplnil svoju povinnosť tvrdenia hrozby vzniku ujmy v dôsledku okamžitého výkonu rozhodnutia žalovaného alebo jeho inými právnymi následkami, tak ako to vyžaduje § 185 SSP. Krajský súd zreteľne vysvetlil, že tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého by vykonaním opatrení uložených rozhodnutím žalovaného (zákonnosť ktorého žiada v správnom súdnom konaní preskúmať) stratila jeho správna žaloba zmysel, nepredstavuje dostatočné vymedzenie dôvodu na priznanie odkladného účinku v zmysle § 185 SSP, preto jeho návrhu nebolo možné vyhovieť.

13. Porovnaním obsahu vyžiadaného návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe nemožno argumentáciu krajského súdu rozvedenú v napadnutom uznesení považovať za ústavne nesúladnú. Sťažovateľ pritom ani v dôvodoch ústavnej sťažnosti nešpecifikuje, aká konkrétna ujma by mu hrozila v prípade okamžitého výkonu opatrení uložených rozhodnutím žalovaného, ale len vo všeobecnej rovine uvádza, že nepriznaním odkladného účinku správnej žalobe dôjde k zásahu do prírody, pričom návrat do pôvodného stavu si vyžiada ďalšie kroky. Navyše, predmetné tvrdenie sťažovateľ uplatnil prvýkrát až v rámci konania pred ústavným súdom, čo nie je prípustné, keďže krajskému súdu neumožnil, aby na neho adekvátnym spôsobom reagoval. Sťažovateľ súčasne ani len netvrdí, že jeho návrh obsahoval iné relevantné argumenty, ktoré neboli krajským súdom pri rozhodovaní o jeho návrhu zohľadnené, čo by opodstatňovalo námietku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia.

14. Ústavný súd tak uzatvára, že v danom prípade napadnuté uznesenie nevybočilo z medze ústavnosti, krajský súd náležite interpretoval a aplikoval relevantné ustanovenia Správneho súdneho poriadku regulujúce priznanie, resp. nepriznanie odkladného účinku správnej žalobe, pričom svoje rozhodnutie dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Právne závery krajského súdu

nie sú neprijateľné z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľa, preto nemožno prisvedčiť ani jeho tvrdeniu o nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia.

15. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalším požiadavkami sťažovateľa formulovanými v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2022

Miloš Maďar
predseda senátu